

Ang Basahon ni Daniel - Gatus ug Kan-uman ug Lima

Pagpadayag sa Propetikong Habolan: Gikan kang Alejandro nga Bantugan hangtod sa Modernong Roma

Jeff Pippenger
2024-03-29

Atong karon pagahisgutan ang kasaysayan nga nahitabo sa ulahi sa kalit nga kamatayon ni Alejandro nga Bantugan, nga nagrepresentar sa tuig 538 hangtod sa panahon sa katapusan sa 1798.

Ug sa diha nga siya motindog na, ang iyang gingharian pagadugmokon, ug pagabahinon ngadto sa upat ka hangin sa langit; ug dili alang sa iyang kaliwat, ni sumala sa iyang paghari nga iyang gigamhan: kay ang iyang gingharian pagalukahon, bisan alang sa uban gawas kanila. Ug ang hari sa habagatan mahimong kusgan, ug usa sa iyang mga prinsipе; ug siya mahimong labi pang kusgan kay kaniya, ug makabaton ug paggahum; ang iyang paggahum mahimong usa ka dakung paggahum. Ug sa katapusan sa mga tuig sila maghiusa sa ilang kaugalingon; kay ang anak nga babaye sa hari sa habagatan moadto sa hari sa amihanan aron sa pagbuhat ug kasabotan: apan dili niya mapabilin ang gahum sa bukton; ni siya motindog, ni ang iyang bukton: apan siya itugyan, ug sila nga nagdala kaniya, ug siya nga nanganak kaniya, ug siya nga nagpalig-on kaniya niining mga panahona. Apan gikan sa usa ka sanga sa iyang mga gamot adunay motindog diha sa iyang kahimtang, nga moanhi uban ang usa ka kasundalohan, ug mosulod sa kuta sa hari sa amihanan, ug molihok batok kanila, ug modaog: Ug siya usab magadala ug mga binihag ngadto sa Ehipto sa ilang mga dios, uban sa ilang mga prinsipе, ug uban sa ilang bililhong mga sudlanan nga salapi ug bulawan; ug siya magapadayon ug labi pang daghang mga tuig kay sa hari sa amihanan. Busa ang hari sa habagatan mosulod sa iyang gingharian, ug mobalik ngadto sa iyang kaugalingong yuta. Daniel 11:4–9.

Sa ulahi, human mabungkag ang gingharian ni Alejandro nga Bantogan, kadtong nanlimbasog alang sa pagkontrolar sa kanhing gingharian nahulog ngadto sa duha ka nag-unang gingharian. Ang usa ka gingharian nagkupot sa habagatang bahin sa kanhing imperyo ni Alejandro ug ang usa nagkupot sa amihanang bahin. Gikan niadtong tungora sa asoy nga profesiya, sila gipaila na lamang sa yano ingon nga ang hari sa habagatan ug ang hari sa amihanan. Sa dihang ang panagbangi alang sa pagdominar sa kalibotan miabot na sa kahimtang nga kini gihulagway na lamang tali sa hari sa amihanan ug sa habagatan, ang mga simbolo niadtong duha ka gingharian nagpadayon sa tibuok nga kapitulo.

Sa bersikulo singko, ang hari sa habagatan natukod, ug siya kusgan, apan ang hari sa amihanan kusgan usab ug ang iyang gingharian mas dako. Unya sa bersikulo sais, ang hari sa habagatan misugyot ug pakigsaad sa gingharian sa amihanan. Ang kasabotan sa pakigdait gipalig-on pinaagi sa paghatag sa hari sa habagatan sa iyang anak nga babaye ngadto sa hari sa amihanan, aron mapangasawa siya sa hari sa amihanan ug mapalig-on ang ilang pakigsaad pinaagi sa bugkos sa pamilya. Miuyon ang hari sa amihanan, ug gisalikway niya ang iyang asawa, ug gipangasawa ang

prinsesa gikan sa habagatan, ug gisugdan ang pakigsaad.

Sa ulahi ang prinsesa sa habagatan manganak ug usa ka batang lalaki, apan sa katapusan ang hari sa amihanan gikapuyan sa iyang bag-ong asawa, ug gibulag siya, ingon sa iyang gibuhay sa iyang unang asawa, ug gikuha pag-usab ang iyang unang asawa; apan sa dihang ang unang asawa mapasig-uli na, ug makabaton ug kahigayonan, iyang gipatay ang hari sa amihanan, ang iyang pangasaw-onong taga-habagatan, ang ilang anak, ug ang tibuok niyang panon nga Ehipsiyo. Ang maong buhat sa unang asawa sa pagpatay sa prinsesa sa habagatan ug sa iyang anak nakapungot sa pamilya sa prinsesa sa habagatan, ug usa sa iyang mga igsoon nga lalaki nagpatindog ug kasundalohan ug miatake sa gingharian sa amihanan.

Ang kasundalohan sa habagatan nakadaug batok sa hari sa amihanan, ug ang unang asawa nga mipatay sa hari sa amihanan, uban sa iyang pangasaw-onon sa habagatan ug sa ilang anak, unya gipapatay. Ang anak sa unang asawa, nga gipahimutang ingon nga nagharing hari sa amihanan sa pagkamatay sa iyang amahan, nadakpan ug gidala pagbalik ngadto sa Egipto sa hari sa habagatan, uban sa pipila ka mga butang nga Ehiptohanon ug mga diosdios nga kaniadto nakuha sa gingharian sa amihanan gikan sa gingharian sa habagatan sa nangaging mga gubat. Pag-abot sa Egipto, ang nadakpang hari sa amihanan nahulog gikan sa kabayo ug namatay. Si Uriah Smith nag-ila sa kasaysayan sa mosunod nga paagi.

“BERSIKULO 6. Ug sa katapusan sa mga tuig sila maghiusa sa usag usa; kay ang anak nga babaye sa hari sa habagatan moadto sa hari sa amihanan aron sa paghimo ug kasabutan: apan dili niya mapadayon ang kusog sa bukton; ni siya makabarog, ni ang iyang bukton; kondili siya igatugyan, ug sila nga nagdala kaniya, ug siya nga nanganak kaniya, ug siya nga nagpalig-on kaniya niining mga panahona.’

“Adunay kanunayng mga gubat tali sa mga hari sa Egipto ug Siria. Ilabinang mao kini ang kahimtang kang Ptolemy Philadelphus, ang ikaduhang hari sa Egipto, ug kang Antiochus Theos, ang ikatulong hari sa Siria. Sa ulahi, nagkauyon sila sa paghimo ug pakigdait ubos sa kondisyon nga si Antiochus Theos mobulag sa iyang unang asawa, si Laodice, ug sa iyang duha ka mga anak nga lalaki, ug mangasawa kang Berenice, ang anak nga babaye ni Ptolemy Philadelphus. Busa gidala ni Ptolemy ang iyang anak nga babaye ngadto kang Antiochus, nga gihatagan niya kini ug usa ka hilabihang dakong bugay.”

“‘Apan dili niya mapabilin ang gahum sa bukton;’ kana mao, ang iyang impluwensya ug gahum kang Antiochus. Ug mao gayod kana ang nahitabo; kay wala madugay human niana, diha sa usa ka kapritso sa gugma, gipabalik ni Antiochus ang iyang unang asawa, si Laodice, ug ang ilang mga anak, ngadto pag-usab sa korte. Unya nagaingon ang taga, ‘Ni siya [Antiochus] dili makabarog, ni ang iyang bukton,’ o kaliwat. Si Laodice, sa dihang napasig-uli na sa pabor ug gahum, nahadlok nga, tungod sa pagkabalhinon sa iyang kinaaiya, mahimong pakaulawan siya pag-usab ni Antiochus, ug pabalikon si Berenice; ug sa paghunahuna nga walay bisan unsa gawas sa iyang kamatayon ang mahimong epektibong panalipod batok sa maong kahimtang, iyang gipahinabo nga siya mahiloan wala madugay human niana. Ni ang iyang kaliwat pinaagi kang Berenice maoy misunod kaniya sa gingharian; kay si Laodice maampingong nagdumala sa mga kalihokan aron masiguro ang trono alang sa iyang

kamagulangan nga anak nga lalaki, si Seleucus Callinicus.”

“Apan ang maong pagkadaotan dili mahimong magpabiling dugay nga walay silot, ingon sa dugang pang gitagna sa tagna, ug gipamatud-an sa misunod nga kasaysayan.

“BERSIKULO 7. Apan gikan sa usa ka sanga sa iyang mga gamot may motindog diha sa iyang kahimtang, nga moanhi uban ang usa ka kasundalohan, ug mosulod ngadto sa kuta sa hari sa amihanan, ug molihok batok kanila, ug modaug: 8. Ug dad-on usab niya nga mga binihag ngadto sa Egipto ang ilang mga dios, uban ang ilang mga principe, ug uban ang ilang bililhong mga sudlanan nga salapi ug bulawan; ug siya magapadayon ug labaw pa nga mga tuig kay sa hari sa amihanan. 9. Busa ang hari sa habagatan moanha sa iyang gingharian, ug mobalik ngadto sa iyang kaugalingong yuta.”

“Kining sanga nga gikan sa samang gamut kang Berenice mao ang iyang igsoon nga si Ptolemy Euergetes. Sa dihang mipuli pa lamang siya sa iyang amahan, si Ptolemy Philadelphus, sa gingharian sa Egipto, dihadhiha, nga nagdilaab sa tinguha sa pagpanimalos sa kamatayon sa iyang igsoong babaye nga si Berenice, nagpundok siya ug usa ka hilabihan kadakong kasundalohan, ug misulong sa yuta sa hari sa amihanan, nga mao si Seleucus Callinicus, nga naghari sa Siria uban sa iyang inahan nga si Laodice. Ug siya midaog batok kanila, bisan hangtod sa pagpanakop sa Siria, Cilicia, sa mga dapit sa ibabaw sa unahan sa Eufrates, ug sa hapit tibuok Asia. Apan sa pagkadungog niya nga may mibangong usa ka pagsukol sa Egipto nga nanginahanglan sa iyang pagbalik sa iyang yutang puloy-anan, iyang gitulis ang gingharian ni Seleucus, ug gikuha ang kap-atan ka libo ka talento nga salapi ug mga mahalong sudlanan, ug duha ka libo ug lima ka gatus ka larawan sa mga dios. Lakip niini mao ang mga larawan nga kaniadto gikuha ni Cambyes gikan sa Egipto ug gidala ngadto sa Persia. Ang mga Egiptohanon, nga sa kinatibuk-an nahatag sa pagsimba sa mga diosdios, mihatag kang Ptolemy sa titulo nga Euergetes, o ang Mananabang, ingon nga usa ka pagdayeg tungod kay pinaagi niini iyang napasig-uli, human sa daghang mga tuig, ang ilang mga dios nga nabihag.”

“Kini, sumala kang Obispo Newton, mao kini ang asoy ni Jerome, nga gikuha gikan sa mga karaang historyador; apan may mga tagsulat pa, matud niya, nga anaa pa karon, nga nagpamatuod sa pipila sa mao rang mga kahimtang. Si Appian nagpahibalo kanato nga si Laodice, sa tapus mapatay niya si Antiochus, ug human kaniya si Berenice ug ang iyang anak, si Ptolemy, ang anak ni Philadelphus, aron pagpanimalos niadtong mga pagpatay, misulong sa Siria, gipatay si Laodice, ug miabante hangtod sa Babilonia. Gikan kang Polybius atong nahibal-an nga si Ptolemy, nga ginganlan og Euergetes, sanglit daku kaayo ang iyang kasuko tungod sa mabangis nga pagtratar sa iyang igsoon nga babaye, si Berenice, milakaw uban ang usa ka kasundalohan paingon sa Siria, ug gikuha ang siyudad sa Seleucia, nga gibantayan sa sulod sa pipila ka mga tuig sa ulahi sa mga garison sa mga hari sa Egipto. Sa ingon niini misulod siya ngadto sa kuta sa hari sa amihanan. Si Polyaeus nagapamatuod nga si Ptolemy naghimo sa iyang kaugalingon nga agalon sa tibook yuta gikan sa Bukid Taurus hangtod sa India, nga walay gubat o pakig-away; apan sa sayop iyang giangkon kini ngadto sa amahan imbis ngadto sa anak. Si Justin nag-ingon nga kon si Ptolemy wala pa matawag balik ngadto sa Egipto tungod sa usa ka panimalayng pagsukol, maangkon unta niya ang tibook gingharian ni

Seleucus. Busa ang hari sa habagatan miabut ngadto sa kagamhanan sa hari sa amihanan, ug mibalik ngadto sa iyang kaugalingong yuta, sumala sa gitagna sa manalagna. Ug nagpadayon usab siya sa dugang pang mga tuig kay sa hari sa amihanan; kay si Seleucus Callinicus namatay sa pagkabihag, tungod sa pagkahulog gikan sa iyang kabayo; ug si Ptolemy Euergetes nabuhi pa labaw kaniya sulod sa upat o lima ka tuig.” Uriah Smith, *Daniel and the Revelation*, 250–252.

Usa ka propetikong kinaiya sa Roma, ug busa sa hari sa amihanan, mao nga aron mapahimutang sa trono, tulo ka heograpikong babag ang kinahanglan mabuntog. Ang unang hari sa amihanan sa panahon human sa nabungkag nga gingharian ni Alexander gitukod pinaagi kang Seleucus Nicator, nga nag-alagad isip usa ka heneral ni Ptolemy (ang hari sa habagatan) sulod sa mubo nga panahon tali sa 316 ug 312 BC. Ang bersikulo singko naghigot niini nga kamatuoran sa dihang nagaingon kini, “And the king of the south shall be strong, and one of his princes; and he shall be strong above him.” Si Ptolemy mao ang hari sa habagatan, ug siya adunay usa ka heneral (usa sa iyang mga principe), nga gitagana nga mahimong mas kusgan pa kay Ptolemy, ug ang katapusang hugpong sa bersikulo singko nagaingon, “and have dominion; his dominion shall be a great dominion.” Ang heneral ni Ptolemy nga si Seleucus mao unta ang mahimong unang hari sa amihanan. Apan aron si Seleucus mahimong hari sa amihanan, kinahanglan niyang mobulag gikan sa hari sa habagatan, ug pagkahuman niana mabuntog ang tulo ka heograpikong dapit.

Ang unang dapit nga nasakop ni Seleucus mao ang Sidlakan niadtong 301 BC. Unya gisakop niya ang Kasadpan (nga gihuptan sa manununod ni Cassander) niadtong 286 BC, ug dayon nakuha niya ang iyang ikatulong teritoryo sa Amihanan sa dihang napildi niya si Lysimachus niadtong 281 BC. Ang hari sa amihanan napahimutang sa trono niadtong 281 BC.

Ang pakigdait nga kasabotan nga naporma sa ulahi uban sa hari sa habagatan nahitabo niadtong 252 BC. Unom ka tuig sa ulahi, niadtong 246 BC, si Berenice (ang prinsesa sa habagatan), ang iyang anak nga lalaki, ug ang tibuok niyang panon gipamatay. Human niana, gidakop sa hari sa habagatan ang anak nga lalaki ni Laodice, si Seleucus Callinicus, ug gidala siya pagbalik ngadto sa Ehipto, diin namatay siya sa pagkahulog gikan sa kabayo. Ang paghari sa unang hari sa amihanan naggikan sa 281 BC hangtod sa 246 BC, nga katumbas sa katloan ug lima ka tuig.

Ang unang hari sa amihanan diha sa kapitulo onse, midaug sa tulo ka mga heograpikal nga babag aron matukod diha sa trono. Ang Paganong Roma usab midaug sa tulo ka mga heograpikal nga babag aron matukod diha sa trono [Tan-awa ang Daniel 8:9], ug ang Papadong Roma midaug sa tulo ka mga heograpikal nga babag aron matukod diha sa trono [Tan-awa ang Daniel 7:20]. Ang Modernong Roma usab midaug sa tulo ka mga heograpikal nga babag aron matukod diha sa trono [Tan-awa ang Daniel 11:40–43].

Sa dihang natukod na ibabaw sa trono, ang unang hari sa amihanan nagmando sulod sa katloan ug lima ka tuig. Sa dihang natukod na ibabaw sa trono, ang pagano nga Roma nagmando sulod sa usa ka “panahon” (tulo ka gatus ug kan-uman ka tuig). Sa dihang natukod na ibabaw sa trono, ang papado nga Roma nagmando sulod sa “usa ka panahon, mga panahon ug tunga sa usa ka panahon” (usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka tuig). Sa dihang natukod na ibabaw sa trono, ang

modernong Roma magmando sulod sa simbolikong kap-atan ug duha ka bulan (gihisgotan usab ingong “usa ka takna”).

Gipahibalo kanato ni Sister White nga “dakong bahin sa kasaysayan nga natala sa Daniel kapitulo onse pagausbon.” Dayon iyang gikutlo ang mga bersikulo traynta’y uno ngadto sa traynta’y sais, ug nagaingon, “mga panghitabo nga susama niadtong gihulagway niining mga pulonga mahitabo.” Niadtong mga bersikulo, ang papadong Roma (ang dulumtanan nga nagapahimong biniyaan) “gipahimutang” ibabaw sa trono niadtong 538, ug unya gilutos niini ang katawohan sa Dios sulod sa “daghang mga adlaw” (usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka tuig), hangtod nga ang nahaunang “kapungot natuman” niadtong 1798. Ang kasaysayan sa mga bersikulo traynta’y uno hangtod traynta’y sais giusab sa katapusang unom ka bersikulo sa kapitulo onse, apan ang maong kasaysayan hingpit usab nga gitipoha sa mga bersikulo singko hangtod nuwebe.

Ang pagkatukod kang Seleucus ingon nga hari sa amihanan niadtong 281 BC nahiuyon sa tuig 538. Silang duha nagrepresentar sa paglingkod sa trono sa hari sa amihanan sa kataposan sa pagbuntog sa tulo ka heyograpikal nga mga babag. Ang yugto sa pagmando sa pagka-papa gipahayag sa daghang mga paagi: usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka adlaw, kap-atan ug duha ka bulan, panahon, mga panahon ug tunga sa panahon, usa ka kahigayonan, ug tulo ka tunga ka tuig. Ang pagmando ni Seleucus milungtad ug katloan ug lima ka tuig, ug ang ikapulo, o ikabahin sa napulo, sa katloan ug lima mao ang tulo ug tunga. Ang ikapulo sa katloan ug lima ka tuig gipahayag usab ingon nga “tulo-punto-lima” (3.5) ka tuig. Ang “tulo ug tunga” maoy simbolo sa yugto sa pagmando sa pagka-papa.

Ang pagka-papa nakadawat sa iyang makamatay nga samad niadtong 1798 sa dihang ang hari sa habagatan, si Napoleon Bonaparte (nga nagpasabot og “maayong kapalarang anak”), nagpadala sa iyang heneral aron bihagon ang papa. Usa ka tuig ang milabay, niadtong 1799, ang papa namatay sa pagkabihag, maingon man sa unang hari sa amihanan nga nadakpan usab sa hari sa habagatan. Si Seleucus Callinicus namatay tungod sa pagkahulog gikan sa usa ka kabayo samtang binilanggo sa Ehipto. Ang papa mao ang misakay ibabaw sa mananap. Ang mananap nagrepresentar sa sistemang politikal nga gigamit sa papa aron matuman ang iyang satanikong mga buhat. Kadtong mananapa gipatay niadtong 1798, ug ang papa nga nagsakay ibabaw niini ug naghari ibabaw sa mananap namatay usa ka tuig ang milabay. Si Seleucus Callinicus namatay sa pagkahulog gikan sa usa ka kabayo (ang mananap nga iyang gisakyan). Ang pagkabihag sa pagka-papa niadtong 1798 ug 1799 hingpit nga gitipo pinaagi sa pagkabihag sa unang hari sa amihanan.

Ang nakapukaw sa kapungot sa hari sa habagatan batok sa hari sa amihanan mao ang paglapas sa usa ka kasabotan sa pakigdait, nga gilarawan pinaagi sa pagsalikway kang Berenice (ang pangasaw-onon sa habagatan) ug sa iyang misunod nga kamatayon sa mga kamot ni Laodice. Si Napoleon misulod sa usa ka kasabotan sa pakigdait tali sa Rebolusyonaryong Pransiya ug sa mga estado sa kapapahan niadtong 1797. Ang maong kasabotan ginganlan sunod sa lungsod sa Tolentino sa Ancona, Italya, diin kini gipirmahan. Kini opisyal nga natapos niadtong Pebrero, 1798 sa dihang gidakop sa Pransiya ang papa. Ang hinungdan nganong gipawalay-bisa ang kasabotan mao ang paningkamot sa Pransiya sa pagpakaylap sa iyang Rebolusyon.

Si Heneral Duphot ni Napoleon atua sa Roma niadtong 1797 isip kabahin sa pwersang ekspedisyonaryo sa Pransiya nga gipadala sa Directory, ang nagmando nga kagamhanan sa Pransiya niadtong panahona. Ang katuyoan sa ekspedisyon sa Pransiya ngadto sa Italya, nga naglakip sa presensya ni Heneral Duphot sa Roma, mao ang pagpaluyo sa Republika sa Roma, usa ka malungtaron lamang sa hamubong panahon nga estado nga sakop sa impluwensiya sa Pransiya nga gitukod sa mga pwersang rebolusyonaryo sa Pransiya sa Tangway sa Italya. Ang mga Pranses aktibong nalambigit sa pagpaluyo sa mga kalihokang rebolusyonaryo ug sa pagpakaylap sa mga mithiing rebolusyonaryo sa tibuok Europa niining panahona. Sa Italya, ilang gitinguha ang paglaglag sa mga monarkiya ug ang pagtukod sa mga republika nga gihulma sunod sa Republika sa Pransiya.

Ang presensya ug mga lihok ni Duphot sa Roma nagpukaw ug pagsupak gikan sa mga konserbatibong paksyon, lakip ang mga sumusuporta sa mga Estado sa Papa ug sa lokal nga mga aristokrata. Niadtong Disyembre 1797, sa panahon sa usa ka komprontasyon tali sa mga sundalong Pranses ug sa mga sumusuporta sa mga Estado sa Papa, si Heneral Duphot gipatay, ug sa ingon natukod ang pasangil alang kang Napoleon sa pagpadala kang Heneral Berthier aron bihagon ang papa sa misunod nga tuig. Ang usa ka kasabotan sa pakigdait nga nabungkag tali sa mga hari sa habagatan ug amihanan maoy naghatag sa panukmod sa duha ka kasaysayan alang sa hari sa amihanan nga mabihag sa hari sa habagatan.

Ang bersikulo otso nagaingon, “mangadto usab siya nga magdala ug mga binihag ngadto sa Egipto, sa ilang mga dios, uban sa ilang mga principe, ug sa ilang mga bililhong sudlanan nga salapi ug bulawan.” Sa dihang si Ptolemy mibalik ngadto sa Egipto isip katumanan niining bersikuloha, gihatagan siya sa mga Egiptohanon sa titulo nga “Euergetes” (ang Maayong Binuhatan), isip pagdayeg sa iyang buhat sa pagpabalik sa ilang mga diosdios ug mga butang nga hinimo nga kaniadto gikuha gikan kanila sa hari sa amihanan. Niadtong 1798, nahitabo ang pagpangawat sa Roma pinaagi sa mga Pranses. Sa usa lamang ka adlaw, ang mga historyador nagtala nga lima ka gatus ka mga sakyanang giguyod sa kabayo, ubos sa kusgan nga pagpanalipod sa militar, nakita nga mibiya sa siyudad.

Ang prosesyon naglangkob sa hilabihan kadaghang karaang mga eskultura ug mga hulagway nga gikan sa kapanahunan sa Renaissance nga giangkong sa Pransiya subay sa gilapas nga kasabotan sa pakigdait sa Tolentino. Lakip niadtong mga buhat sa arte ang grupo sa Laocoon, ang Apollo sa Belvedere, ang Nagpakamatay nga Gaul, si Cupid ug Psyche, si Ariadne sa Naxos, ang Venus sa Medici, ug ang mga dambuhalang hulagway sa Tiber ug sa Nilo; mga tapis ug mga hulagway ni Raphael, lakip ang Transfiguration, ang Madonna di Foligno, ang Madonna della Sedia, ang Santa Conversazione ni Titian; ug daghan pang ubang mga buhat. Pipila pa ka tuig ang milabay sa wala pa kining gikawat nga mga bahandi gipakita sa Musee Napoleonian sa Louvre, nga giablihan niadtong 1807. Maingon nga gisaulog si Ptolemy tungod sa pagbalik sa mga bahandi sa mga Ehipsiyo, ang mga bahandi nga gidala gikan sa Roma gibutang sa bahin sa museyo nga ginganlan sunod kang Napoleon.

Ang mga bersikulo singko hangtod nuebe usa ka hingpit nga kaangayan sa kasaysayan nga nagsugod sa tuig 538 ug natapos sa 1798 ug 1799. Nagkatakdo kini sa mga bersikulo traynta’y uno

hangtod traynta'y sais, nga gilarawan sa ulahing unom ka mga bersikulo sa kapitulo, nga naghulagway sa katapusang paghatag ug gahum sa modernong Roma samtang kini modaug sa tulo ka mga babag, ug sa katapusan moabot sa iyang katapusan nga walay bisan kinsa nga motabang. Ang bersikulo disi dayon naghisgot sa kasaysayan sa 1989.

Apan ang iyang mga anak pagasugyuton, ug magatigom ug panon sa dagkung mga kasundalohan; ug usa gayud moanha, ug mobunok, ug moagi latas; unya mobalik siya, ug pagasugyuton pag-usab, bisan hangtod sa iyang kuta. Daniel 11:10.

Ang kasaysayanong katumanan sa bersikulo napulo nagapahulagway sa 1989, sa dihang ang pagka-papa, diha sa tinagong alyansa uban kang Ronald Reagan, “miapaw” ug “miagi” latas sa Unyong Sobyet, nga nagbilin na lamang sa iyang kuta (Russia), samtang ang Unyong Sobyet (USSR) nabungkag human sa Perestroika.

Ug sa panahon sa katapusan ang hari sa habagatan mosulong batok kaniya; ug ang hari sa amihanan moanhi batok kaniya ingon sa usa ka alimpulos, uban ang mga carro, ug uban ang mga mangangabayo, ug uban ang daghang mga sakayan; ug siya mosulod sa mga nasud, ug molapaw ug moagi. Daniel 11:40.

Ang kasaysayan sa bersikulo napulo naghulagway sa panimalos batok sa pagpanakop sa hari sa amihanan pinaagi sa hari sa habagatan niadtong 246 BC, ug nagtimaan sa usa ka panimalos batok sa pagpanakop sa hari sa amihanan pinaagi sa hari sa habagatan niadtong 1798. Ang bersikulo kuwarenta nagsugod uban sa panahon sa katapusan niadtong 1798 sa dihang ang hari sa habagatan (ang ateyistikong Pransiya) naghatag sa makamatay nga samad ngadto sa hari sa amihanan (ang gahum sa pagkapapa), ug natuman pinaagi sa pagkapukan sa Unyong Sobyet sa panahon sa katapusan niadtong 1989. Ang panahon sa katapusan niadtong 1798 girepresentar sa bersikulo kuwarenta pinaagi sa hugpong sa pulong, “Ug sa panahon sa katapusan ang hari sa habagatan modasmag kaniya.” Ang “kolon” (:) nga nagbulag sa katapusang bahin sa bersikulo, nagtimaan sa sunod nga “panahon sa katapusan” niadtong 1989. “Ug ang hari sa amihanan moanhi batok kaniya sama sa alimpulos, uban ang mga carro, ug uban ang mga magkakabayo, ug uban ang daghang mga sakayan; ug siya mosulod ngadto sa mga nasud, ug mobaha ug molatas.”

Padayonon nato kining pagtuon sa sunod nga artikulo.

“Ang matag nasod nga midangat sa entablado sa kalihokan gitugotan sa pag-okupar sa iyang dapit dinhi sa yuta, aron makita kon tumanon ba niini ang katuyoan sa ‘Magbalantay ug sa Balaan.’ Ang tagna misubay sa pagtungha ug pagkapukan sa dagkong mga emperyo sa kalibotan—ang Babilonia, Medo-Persia, Gresya, ug Roma. Sa matag usa niini, maingon man sa mga nasod nga ubos ug gahom, ang kasaysayan miusab sa iyang kaugalingon. Ang matag usa may iyang panahon sa pagsulay, ang matag usa napakyas, ang iyang himaya nahanaw, ang iyang gahom mibiya, ug ang iyang dapit giokupar sa lain....”

“Gikan sa pagbangon ug pagkapukan sa mga nasod, sumala sa tin-aw nga gipakita sa mga panid sa Balaang Kasulatan, kinahanglan nilang mahibaloan kon unsa kawalay-bili ang pulos panggawas ug kalibotanong himaya. Ang Babilonia, uban sa tanan niyang gahum ug kahalangdon, nga sukad niadto wala na gayud makita sa atong kalibotan ang sama

niini,—gahum ug kahalangdon nga sa katawhan niadtong panahona daw lig-on kaayo ug malungtaron,—pagkahingpit gayud sa iyang pagkapapas! Ingon sa ‘bulak sa sagbot’ kini nangahanaw. Sa ingon niana mapapas ang tanan nga walay Dios ingon nga patukoranan. Ang mosugot lamang mao kadtong nahilakip sa Iyang katuyoan ug nagapadayag sa Iyang kinaiya. Ang Iyang mga prinsipyo mao lamang ang mga butang nga malig-on nga nahibaloan sa atong kalibotan.” Education, 177, 184.